

Värnamo kommun
Rektorn vid Kärda skola

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Kärda skola
i Värnamo kommun

Tillsyn i Kärda skola

Skolinspektionen genomför tillsyn i Värnamo kommun under hösten 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Kärda skola besöktes av Skolinspektionen den 27 augusti 2014.

Fakta om skolenheten

Kärda skola är en grundskola med förskoleklass och årskurserna 1-6. Hösten 2014 har skolan 54 elever. Skolan är organiserad i ett arbetslag som även omfattar fritidspedagoger och resurspedagoger. Eleverna är uppdelade i tre grupper, förskoleklass och årskurs 1, årskurserna 2-3 och årskurserna 4-6. Inom respektive grupp arbetar skolan åldersintegrerat. Skolenheten leds av en rektor som även är rektor för Bredaryds skola och Lindens skola.

Eftersom skolan har så få elever har Skolverket ingen statistik över skolans kunskapsresultat. Enligt skolans egen statistik för år 2013 når så gott som alla elever kraven som minst ska uppnås i alla ämnen i årskurs 3. År 2014 når samtliga elever i årskurs 6 kravnivån på de nationella ämnesproven i engelska, matematik, religion och svenska. Såväl år 2013 som 2014 når samtliga elever i årskurs 6 kunskapskraven i samtliga ämnen.

Helhetsbedömning

Kärda skola är en liten skola som ligger i en tätort med drygt 300 invånare. Litenheten framställs av såväl rektor som lärare och elever både som en fördel och en nackdel. Att alla känner varandra på skolan skapar trygghet och det finns möjlighet för elever att läsa med elever i årskursen över eller under eftersom flera årskurser läser i samma klassrum. Eftersom lärarna som regel är ensamma i klassrummet med flera årskurser och inte sällan arbetar ämnesintegrerat kan det dock i praktiken vara svårt att genomföra anpassningar i syfte att stimulera eleverna. Skolans kunskapsresultat visar också att eleverna i stor utsträckning blir godkända men sällan får de höga betygen vilket visar att det finns elever som behöver ledning och stimulans att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Eleverna på Kärda skola känner i liten utsträckning till vilka mål utbildningen har och även vilka ämnen undervisningen omfattar. Att känna till vilka mål utbildningen har är en förutsättning för att skolan ska kunna ge eleverna ett verkligt inflytande över undervisningens utformning.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Värnamo kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska **senast den 16 februari 2015** redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn och lärarna ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer.
- Lärarna ska ge elever som lätt når kunskapskraven som minst ska uppnås ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektor för att eleverna och deras vårdnadshavare informeras om huvuddragen i de bestämmelser som gäller för utbildningen. Vidare anges i läroplanen att skolans ska klargöra för elever och föräldrar vilka mål utbildningen har och vilka krav skolan ställer. Att den enskilda skolan är tydlig i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevernas rätt till inflytande och påverkan. Av skollagen framgår att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt och elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Av intervju med elever från samtliga årskurser på Kärda skola framgår att lärarna inte i tillräcklig utsträckning klargör målen för utbildningen för eleverna. Eleverna uppger att de främst får information om innehållet i läroplanen och kursplanerna i samband med utvecklingssamtalen, men även om eleverna kan ge exempel på att lärare visat pedagogiska planeringar i klassen kan de inte ge exempel på vad de ska lära sig eller vilka kunskapskrav som finns i de olika ämnena. Det råder vidare en osäkerhet bland eleverna om vilka ämnen undervisningen omfattar. Till exempel tror eleverna att de har haft ämnena religion och teknik men de kan inte ge exempel på innehållet i dessa ämnen. Lärarna uppger att det kan vara svårt för eleverna att veta vilka ämnen de läser eftersom undervisningen bedrivs åldersintegrerat och ofta ämnesövergripande. Skolinspektionen kan konstatera att det ämnesintegrerade arbetet är en del i

lärarens nationella uppdrag men det är viktigt att det är tydligt för eleverna vilka kunskapskrav och mål de arbetar mot. Att lärarna inte i tillräcklig omfattning informerar om utbildningens mål bekräftas också i Skolinspektionens enkät till lärarna på Kärda skola våren 2014 där området Information om utbildningens mål får låga värden.

På Kärda skola är det en hög andel elever som når de kunskapskrav som minst ska uppnås i årskurserna 3 och 6. Så gott som samtliga elever är godkända i alla ämnen. Även de nationella ämnesproven i motsvarande årskurser visar på samma resultat. En närmare analys av skolans kunskapsresultat visar dock att en övervägande del av eleverna i årskurs 6 får de lägre betygsstegen och få får betygen A och B. Vårterminen 2014 sattes mer än fyra gånger så många betyg E som A. Intervju med såväl lärare som elever visar att det finns brister i lärarnas möjlighet att ge elever ledning och stimulans att nå de högre betygen. Att arbeta åldersintegrerat ger enligt lärarna många fördelar men innebär att en lärare samtidigt ska undervisa elever i olika årskurser i samma klassrum och inte sällan ämnesövergripande med följd att det är svårt att motivera och stimulera elever som behöver extra utmaningar. Skolan har få lärare och det är svårt, enligt lärarna, att till exempel få en kollega att hjälpa till i klassrummet, eller att göra observationer i klassen för att sedan tillsammans med ordinarie lärare ta fram åtgärder och göra anpassningar. Rektorn uppger under intervjun att undervisningen "kan vara lite torftig" för framför allt elever i de högre årskurserna. I Skolinspektionens enkät till lärarna på Kärda skola under våren 2014 ger lärarna låga omdömen inom områdena Ledning och stimulans samt Anpassning efter elevens behov vilket ger ytterligare indikationer på att lärarna behöver förbättra sitt arbete med att ge eleverna stöd och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Rektorn ska säkerställa att elever och vårdnadshavare informeras om vilka mål utbildningen har och att elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås ges ledning och stimulans för att nå längre i sin kunskapsutveckling.

Författning

1 kap. 4 § skollagen

3 kap. 3 § skollagen

4 kap. 14 § skollagen

Lgr 11, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Grundläggande värden och inflytande

Bedömning

Värnamo kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Eleverna ska ha ett reellt inflytande över arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll.

Motivering

Av skollagen framgår att barn och elever ska ges inflytande över utbildningen. Av läroplanen framgår att tydlighet i fråga om mål, innehåll och arbetsformer är en förutsättning för elevers rätt till inflytande och påverkan. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisning och få välja ämnen, teman och aktiviteter kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar. Vidare framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad och tillsammans med eleverna planera och utvärdera undervisningen. Rektorn ansvarar för att skolans arbetsformer utvecklas så att ett aktivt elevinflytande gynnas.

Under intervju med elever på Kärda skola berättar de äldre eleverna att de ibland får påverka hur de ska arbeta i klassrummet, men inte vad de ska arbeta med. De yngre eleverna säger sig inte ha pratat om olika sätt att lära sig. Lärare ger vid intervjun uttryck för att de inte lyckas ge eleverna inflytande över undervisningens innehåll. De uppfattar det centrala innehållet i kursplanerna som styrande och att det inte är något som eleverna kan påverka medan de kan ha större påverkan på arbetsformerna. Rektorn skriver i den verksamhetsredogörelse som skrivits inför Skolinspektionens tillsyn att skolan har identifierat elevinflytande som ett utvecklingsområde i sitt kvalitetsarbete och att satsningen på entreprenöriellt lärande är ett led i arbetet med att förstärka elevernas inflytande över utbildningen.

Rektorn och lärarna måste säkerställa att eleverna ges ett reellt inflytande över utbildningens arbetssätt och arbetsformer samt över undervisningens innehåll.

Författning

4 kap. 9 § skollagen

Lgr 11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter

Lgr 11 2 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande

Lgr 11, 2.8 Rektorns ansvar

I ärendets slutliga handläggning har utredare Viveka Berglund deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Ebba Svartz

Beslutsfattare/ Undervisningsråd

Nils Pihlsgård

Föredragande/ Undervisningsråd

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.